

**Plán péče
o
Přírodní památku
Miocenní sladkovodní vápence**

**na období
2013 - 2022**

Duben 2011

Mgr. Lenka Fišerová

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	852
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Miocenní sladkovodní vápence
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	usnesení rady ONV
orgán, který předpis vydal:	ONV Louny
číslo předpisu:	
datum platnosti předpisu:	13. 10. 1983
datum účinnosti předpisu:	28. 10. 1983

1.2 Údaje o lokalizaci území

kraj:	Ústecký
okres:	Louny
obec s rozšířenou působností:	Žatec
obec s pověřeným obecním úřadem:	Tuchořice
obec:	Tuchořice
katastrální území:	Tuchořice

Příloha č. M1:

Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: Tuchořice (771406)

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
1062/1		ostatní plocha	dobývací prostor	*	17092	17092
Celkem						17092
	část 1056	ostatní plocha	role	12	17092	17092
	část 1062/1		role	10001		
	část 1061		role	10001		
	část 28/1		pastvina	12		
	část 22		pastvina	10001		
	st. 178		zastav. plocha	362		
Celkem						17092

* parcela není zapsána na LV

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Zřizovací výnos (usnesení rady ONV) z roku 1983 uvádí výše uvedenou pozemkovou parcelu, její rozloha je však podle zřizovacího výnosu 17 548 m². Stejnou pozemkovou parcelu a výměru udává i přehlašovací dokument z roku 2001.

V současné době má pozemková parcela č. 1062/1 rozlohu 17 092 m². Podle názoru zpracovatele plánu péče tím došlo k při oddělení pozemkové parcely 1062/5 o rozloze 456 m². Součtem rozloh uvedených pozemků se dospěje k původní „zřizovací“ rozloze ZCHÚ 17 548 m².

Za účelem zjištění vlastníku pozemku bylo dotázáno pracoviště Katastrálního úřadu v Žatci. Srovnávacím sestavením byli tito vlastníci zjištěni. Srovnávací sestavení parcel je přílohou plánu péče.

Příloha č. M2:

Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky				
vodní plochy			zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty				
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	1,0792		neplodná půda	
			ostatní způsoby využití	1,0792
zastavěné plochy a nádvoří				
plocha celkem	1,0792			

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

PP Miocenní sladkovodní vápence není v překryvu s žádným chráněným územím.

Příloha č. M1:

Orientační mapa s vyznačením území

1.6 Kategorie IUCN

III. - přírodní památka

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Ochrana geologického profilu se sladkovodním karbonátových souvrstvím třetihorního stáří (miocén) s významným paleontologickým obsahem a vzácného rostlinného druhu hořečku brvitého, který se v lokalitě vyskytuje.

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

A. Druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
<i>Gentianopsis ciliata</i>	vzácně	C3	svěží travnatá loučka ve východní části PP

B. útvary neživé přírody

útvary	geologická charakteristika	popis útvaru
geologický profil	stará lomová stěna o délce 300 m a výšce až 25 m	Zdejší vápence vznikly ve spodním miocenu, současně s hnědouhelnými slojemi Pokrušnohorské pánve. Vznikly vysrážením z termálních minerálních pramenů. Výskyty vápenců jsou dnes tektonicky odděleny od vlastní pánve. V lavicích jezerních vápenců se hojně vyskytují ulity vodních i suchozemských plžů, vzácně i semena daltových palem. Celková mocnost vrstev vápenců je dnes až 13 m, v jejím podloží jsou jíly a písky stejného stáří. Miocenní vrstvy jsou překryty čtvrtohorními vrstvami spraší a hlín.

1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu

PP Miocenní sladkovodní vápence není v překryvu s chráněným územím Natura 2000.

1.9 Cíl ochrany

Cílem ochrany je zachování významného geologického profilu v podobě lomové stěny nezakryté náletovými dřevinami a sutí. Ochrana biotopu s ohroženým hořečkem brvitým (*Gentianopsis ciliata*).

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Zvláště chráněné území se nachází na severovýchodním okraji obce Tuchořice, asi 8 km jihovýchodně od Žatce. Nadmořská výška lokality je 320 - 325 m n. m.

Geomorfologicky je území PP součástí Citolibské pahorkatiny.

Chráněné území, stejně jako většina Lounského okresu je součástí klimatického okrsku T2. Tuto oblast charakterizuje nízký srážkový úhrn (300 – 400 mm) ve vegetačním období, který v zimním období klesá k ještě nižším hodnotám – 200 – 300 mm. Počet dní se sněhovou pokrývkou kolísá mezi 40 a 50. Průměrná teplota v lednu se pohybuje mezi -2 až -3°C, v červenci mezi 18 – 19°C. Počet letních dnů je průměrně 50 – 60.

Území je odvodňováno do Liběšického potoka, který je pravostranným přítokem Blšanky, která pak v Trnovanech u Žatce ústí na pravém břehu do Ohře.

Z hlediska pedologických podmínek v nejbližším okolí převládají velmi úrodné černozemě modální a kambické pararendziny.

Fytogeograficky předmětné území spadá do fytogeografického okrsku 2a – Žatecké Poohří (České termofytikum).

Pokud se týká rekonstrukční mapy potenciální vegetace, pak lze v nejbližším okolí zvláště chráněného území vylišit mochnové doubravy (*Potentillo albae-Quercetum*).

Současná vegetace odpovídá částečně vesnickému urbanizovanému prostředí. Tato část je tvořena především ruderalními biotopy. Na částech PP, kde jsou prováděny ochranné zásahy, lze sledovat náznaky přírodních biotopů, nejnáze zařaditelných do mezofilních ovsíkových luk (*Arrhenatherion*). Zde se vyskytuje i hořeček brvitý (*Gentianopsis ciliata*), dále například šalvěj luční (*Salvia pratensis*), krvavec menší (*Sanguisorba minor*).

Fauna je tvořena především druhy, vázanými nebo přivyklými na blízkost lidských sídel.

Lokalita je opuštěným lomem. Lomová stěna dosahuje délky 300 m a výšky až 25 m. V profilu je zastoupeno souvrství třetihorních sladkovodních usazenin s četnými nálezy fosilií – zkamenělin, otisků.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

a) ochrana přírody

Území bylo vyhlášeno za chráněné v roce 1983. V roce 2001 byla přírodní památka opětovně vyhlášena z důvodu upřesnění předmětu ochrany a ochranných podmínek.

b) rekreace a sport

Území PP je zřejmě občas navštěvováno laickou i odbornou veřejností. Nelegální sběr fosilií je možný, avšak dosud neprokázaný.

c) těžba nerostných surovin

Dochovaný profil je pozůstatkem po lomovém dobývání vápence. To znamená, že lidská činnost zde přímo podnítila objevení fenoménu a jeho pozdější ochranu. V současnosti těžba nerostných surovin lokalitu neohrožuje.

d) jiné způsoby využívání

Podobně jako je tomu na jiných lokalitách po opuštění dobývání nerostných surovin, především v podobě lomové těžby, i zde docházelo k negativnímu jevu – nelegálnímu skládkování. Na tzv. černé skládce byl deponován zejména zahradní odpad a dále pak různý domovní odpad. Černá skládka na dně lomu v současnosti není, v minulosti došlo zřejmě k její sanaci a skládkování ustalo.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Územní plán obce Tuchořice – nabytí účinnosti vyhlášky o závazné části ÚP: 31. 12. 2001

2.4 Současný stav zvláště chráněného území

2.4.1 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Popis fenoménu je uveden v předchozích částech plánu péče, především v části 1.7.2.

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

Pro přírodní památku Miocenní vápence Tuchořice byl zpracován plán péče na období 2001 – 2010. Plán péče navrhoval opatření ve čtyřech dílčích plochách. Podle pochůzky v terénu jednotlivé dílčí plochy jeví známky pravidelných zásahů a opatření. Travní porosty určené ke kosení jsou duhově bohatší a nezarůstají náletem dřevin. Rovněž úpatí lomové stěny nezarůstá.

Je žádoucí v nastaveném a osvědčeném postupu pokračovat. Oproti minulému plánu péče se doporučuje vypustit dílčí plochu na dně lomu, kde byla lokalizována skládka. Skládka byla sanována a tato činnost nebyla prozatím prokázána. Počet dílčích ploch se tak snížil na tři.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem z pohledu ochrany přírody je zachování této mezinárodně významné paleontologické a geologické lokality v Tuchořicích. Zájmem ochrany přírody je také zachování a podpora ohroženého druhu – hořečku brvitého na lokalitě.

Možná kolize hrozí v případě obnovení nelegální skládkové činnosti. Z toho důvodu je nutné ZCHÚ neustále monitorovat a v případě zjištění této činnosti podniknout vhodná opatření (sanace skládky, případně při zjištění původce odpadů vést řízení).

Monitoring lokality je nutné provádět také z důvodu možného nelegálního sběru fosilií.

Obnovení těžební činnosti, zdá se, v současnosti nehrozí.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

Charakter ZCHÚ a předmět ochrany nevyžadují vymezení zásahů a opatření. Podobně není třeba vylišování dílčích ploch a to ani v samotné přírodní památce, ani v jejím ochranném pásmu.

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

péče o útvary neživé přírody

Na území ZCHÚ lze vylišit několik dílčích ploch. Tyto plochy jsou převzaty z předchozího plánu péče.

Plocha č. 1 – lomová stěna a její paty

Jde o tu část lomové stěny, která je nejpřístupnější veřejnosti a je zde velmi názorně přehledný geologický profil. Díky působení eroze dochází k vypadávání různě velkých částí lomu a jejich následné hromadění v patě stěny. Nahromaděná suť jednak zakrývá profil lomové stěny, jednak zarůstá náletem nejrůznějších dřevin. Je nezbytné alespoň jednou v průběhu trvání plánu péče (1x za 10 let) vyřezat náletové dřeviny a napadanou suť odstranit a deponovat na dně lomu. Délka navrhovaného sanovaného území odhadem činí 50 m.

Plocha č. 2 – opuštěná pastvina s výskytem *Gentianopsis ciliata*

Plocha o celkové rozloze 500 m². Zahrnuje část sušší pastviny s výskytem hořečku brvitého, Tuto plochu je vhodné 1x za rok pokosit a pokosenou hmotu likvidovat v souladu s platnou legislativou mimo území PP.

Plocha č. 3 – zbývající části lomu

Dílejší plocha zahrnuje dno lomu v okolí informační tabule a přístupovou cestu. Je vhodné travnatý porost 2x ročně pokosit (v květnu a srpnu). Plocha má rozlohu asi 800 m².

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

útvary neživé přírody

Plocha č. 1

Typ managementu	odstranění sutě mimo patu lomové stěny
Vhodný interval	1x za období plánu péče (častěji dle aktuální situace)
Minimální interval	1x za 10 let
Prac. nástroj / hosp. zvíře	lopata, kolečko
Kalendář pro management	kdykoli v průběhu roku
Upřesňující podmínky	odebraný materiál deponovat na dně lomu, vymezi OOP

Plocha č. 1

Typ managementu	výřez dřevin ze sutě u paty lomové stěny
Vhodný interval	1x za období plánu péče (častěji dle aktuální situace)
Minimální interval	1x za 10 let
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez s pilovým kotoučem, motorová pila
Kalendář pro management	říjen - listopad
Upřesňující podmínky	odstraněný materiál likvidovat v souladu s platnou legislativou

Plocha č. 2

Typ managementu	kosení travního porostu s <i>Gentianopsis ciliata</i>
Vhodný interval	1x za rok
Minimální interval	1x za rok
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez se strunou nebo trojzubem, kosa
Kalendář pro management	po odkvětu druhu – konec října, začátek listopadu nebo časně z jara
Upřesňující podmínky	dobu kosení upřesňovat v závislosti na aktuálním stavu druhu pokosenou hmotu pečlivě vyhrabávat a likvidovat v souladu s platnou legislativou

Plocha č. 3

Typ managementu	kosení travního porostu
Vhodný interval	2x za rok
Minimální interval	1x za rok
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez se strunou nebo trojzubem, kosa
Kalendář pro management	1. seč v květnu, 2. seč v červenci až srpnu
Upřesňující podmínky	pokosenou hmotu likvidovat v souladu s platnou legislativou

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo nebylo zřizovacím výnosem vyhlášeno, proto je jím zákonný pás 50 m od hranic přírodní památky. Ochranné pásmo tak zasahuje do polních kultur severně od ZCHÚ, ale také do nemovitostí na severním okraji obce Tuchořice. Činnost v ochranném pásmu nikterak neovlivňuje předmět ochrany.

Doporučuje se zvážit, zda ochranné pásmo nevyhlásit na konkrétních pozemkových parcelách, aby se ukončil současný, poměrně nelogický stav.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Doporučuje se provést Záznam podrobného měření změn lokality a vytýčit lokalitu geodeticky v terénu podle stavu území a potřeb orgánu ochrany přírody.

Na základě provedených měření pak ZCHÚ přehlásit na nový stav a vyznačit v terénu.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

ZCHÚ se nachází na ploše jediné pozemkové parcely. Parcela není v Katastru nemovitostí zapsána na listu vlastnictví. V Pozemkovém katastru lze vlastníky dohledat, příslušné srovnávací sestavení je přiloženo.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Lokalita je sporadicky navštěvována laickou i odbornou veřejností, přičemž nedochází k poškozování předmětu ochrany. Pohyb veřejnosti není v současnosti potřeba nijak usměrňovat.

Využívání území k pořádání kulturních nebo sportovních akcí je z hlediska zájmů ochrany přírody vyloučeno.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

V území je instalována informační tabule. Je však poněkud zastaralá a grafické zpracování neodpovídá současným nárokům na vypovídací hodnotu. Doporučuje se instalovat novou informační tabuli.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Území bylo zdokumentováno v roce 1990 (geologie). Podle digitální databáze ústředního seznamu ochrany přírody nebyl dosud v lokalitě prováděn paleontologický průzkum. Ponechává se na zvážení kompetentního orgánu ochrany přírody, zda v průběhu platnosti tohoto plánu péče bude takový průzkum proveden.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
provedení paleontologického průzkumu	-----	50000,-
informační tabule, včetně instalace	-----	20000,-
provedení Záznamu podrobného měření změn	-----	50000,-
výřez dřevin z paty lomové stěny	-----	10000,-
geodetické vytyčení území na lomových bodech	-----	50000,-
odtěžení sutě z paty stěny a deponování materiálu na určeném místě	-----	50000,-
označení ZCHÚ na hranicích a instalace tabule se státním znakem	-----	3000,-
Jednorázové a časově omezené zásahy celkem (Kč)	-----	233000,-
Opakované zásahy		
obnova cedule se státním znakem (pouze v případě potřeby, odhad 2x za období platnosti plánu péče)	1000,-	2000,-
kosení – dílčí plocha č. 2	2000,-	20000,-
kosení – dílčí plocha č. 3	6000,-	60000,-
Opakované zásahy celkem (Kč)		82000,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)	-----	315000,-

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Mackovčín P. (1999): Chráněná území ČR, Ústecko, sv. I, Praha

Chvátal P. (2001): Plán péče pro přírodní památku Miocenní sladkovodní vápence, rukopis, depon. In KÚÚK

4.3 Seznam používaných zkratk

PP	přírodní památka
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ONV	okrasní národní výbor
ZPMZ	Záznam podrobného měření změn
KÚÚK	Krajský úřad Ústeckého kraje
OOP	orgán ochrany přírody

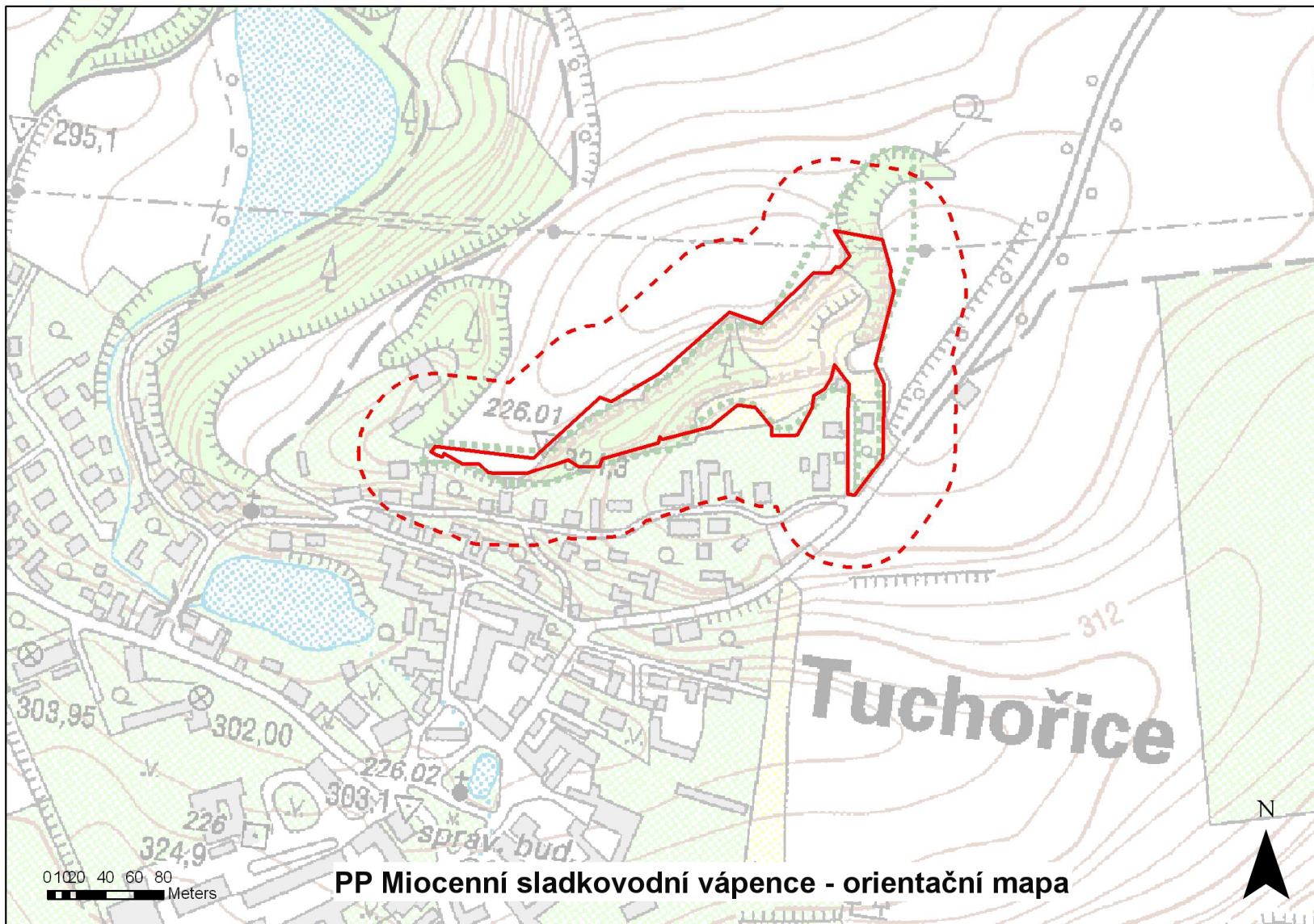
5. Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	2
1.1 Základní identifikační údaje	2
1.2 Údaje o lokalizaci území	2
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	3
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	4
1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími	4
1.6 Kategorie IUCN	4
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ	4
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	4
1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav	5
1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu	5
1.9 Cíl ochrany	5
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	5
2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	5
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti	6
2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy	6
2.4 Současný stav zvláště chráněného území	6
2.4.1 Základní údaje o útvarech neživé přírody	7
2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup	7
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	7
3. Plán zásahů a opatření	7
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	7
3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání	7
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	8
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	9
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	9
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	9
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	9
3.6 Návrhy na vzdělávací využití území	9
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	9
4. Závěrečné údaje	10
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)	10
4.2 Použité podklady a zdroje informací	10
4.3 Seznam používaných zkratk	10
5. Obsah	11

Součástí plánu péče jsou dále tyto přílohy

Mapy: M1 - Orientační mapa s vyznačením území
M2 - Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma
M3 - Ortofotomapa s vyznačením území
M4 - Mapa dílčích ploch

Fotografie: 01 – dno lomu u informační tabule
02 – pohled na lomovou stěnu
03 – postup zarůstání suti v patě lomové stěny
04 – detail fosilních zbytků z lokality v Tuchořicích
05 – detail fosilních zbytků z lokality v Tuchořicích
06 – stav osypu materiálu v patě stěny
07 - detail fosilních zbytků z lokality v Tuchořicích
08 – přechod mezi pokosenou dílčí plochou 3 a dílčí plochou 2
09 – interiér „hořečkové“ louky

PP Miocenní sladkovodní vápence - ortofotomapa

